

Till Vårdförutredningen

Exempel på riskkapitalägda vårdföretags bidrag till välfärdens utveckling

Vid Vårdförutredningens referensgrupps möte den 7 juni 2016 fick Vårdföretagarna frågan vad de riskkapitalägda vårdföretagen bidragit med i form av kvalitetshöjande insatser. Vid mötet påstods också att det privat drivna sjukhuset Capio S:t Göran tappat i kvalitet sedan landstinget upphandlade driften. I detta PM besvaras frågan som ställdes med exempel från sex riskkapitalbolagsägda företag. Samtidigt bemöts påståendet om Capio S:t Göran.

Ambea – Vardaga och Nytida

Ambea bedriver omsorgs verksamhet i två dotterbolag, äldreomsorg i Vardaga, och individ- och familjeomsorg i Nytida. Koncernen ägs av riskkapitalbolag.

Här är några exempel på hur Ambea, Vardaga och Nytida bidrar till att utveckla omsorgen.

- I Östersundsstudien lät kommunen bygga två identiska äldreboenden, det ena drevs av kommunen och det andra av Vardaga. Vardagas boende visade på bättre kvalitet på åtta av tio kvalitetsparametrar till 26 procent lägre kostnad. Detta har öppnat för lärdomar till andra kommunala boenden. Kommunen anställde senare Vardagas schemaläggningsansvarige för att förbättra arbetet på egna boenden.
- Ett flertal kommuner (nyligen Nacka och Helsingborg) har bett om att få köpa Ambeas eget utvecklade kvalitetsledningssystem. Ambea delar med sig av erfarenheter och vägledning för kommuner som behöver egna kvalitetssystem. Systemet har utvecklats sedan 2006 och är erkänt ledande kvalitetssystem inom omsorg i Europa.
- Demensakademien – Vardaga har sedan starten för två år sedan utbildat över 1300 medarbetare och 300 anhöriga för bättre bemötande och omsorg inom demens.

- Vardaga har investerat i och driver 24 äldreboenden i egen regi som har avsevärt högre resultat i brukarundersökningen än snittet för både kommuner och övriga privata utförare.
- Nytida har investerat i och driver i egen regi ca 300 verksamheter inom funktionsnedsättning och psykosocial problematik i hela landet oftast med specialinriktning för brukare med behov som kommuner själva ej har möjlighet att placera i egna verksamheter.
- Vardaga och Nytida har fått förtroendet att "vända" problematiska verksamheter som läggs ut på entreprenad, ta t.ex. Ugglan i Härnösand, som kommunen menade var deras sämsta boende och som sedan utvecklades till ett välskött boende. Även Högdalen i Stockholm hade stora driftsproblem innan Vardaga tog över och blev efter övertagandet och flera års hårt arbete nominerat till Stockholms stads kvalitetspris.
- Ambeas externa utbildningsverksamhet "Enigma education" utbildar fler än 4000 externa deltagare årligen varav de flesta är kommunanställda inom olika specialistkompetenser inom omsorg.
- Vardaga är en av de ledande aktörerna inom Djur i vården och har bland annat vård-och besökshundar på många enheter.
- Ambea/Vardaga investerar i byggnation av nya moderna äldreboenden med boende-och möbelkoncept baserat på forskning.
- Vardaga har medverkat till att utveckla en tekniskt innovativ lösning med optiska sensorer, som ger ökad trygghet för boende.
- Vardaga har sedan 2007 ett samarbete med Ung Omsorg. Ung Omsorg erbjuder ungdomar mellan 14-18 år arbete med att under lov och helger på Vardagas boenden. Ungdomarna sätter guldkant på tillvaron för våra kunder. Många av ungdomarna har sökt sig till vården efter att ha arbetat på Ung Omsorg.
- Nytida har under åren investerat i flertalet verksamhetstyper med specialiserad inriktning som möter behov i flera kommuner; t.ex. internatboende för ungdomar med AS, temaläger, språkresor. I mindre kommuner kan detta behov vara begränsat till några få individer vilket försvårar möjligheten till specialanpassning.
- Ambea har slutit en avsiktsförklaring med Migrationsverket som möjliggör för 2000 asylsökande att få praktikplatser i omsorgsverksamheter.

Attendo

Attendo bedriver verksamhet i de nordiska länderna. I Sverige har företaget verksamhet inom äldreomsorg, omsorg till personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg. Attendo har haft riskkapitalbolag som huvudägare men börsnoterades 2015.

Här är några exempel på hur Attendo bidrar till att utveckla vård och omsorg:

- 2012 lanserade Attendo konceptet livsstilsboende för att möjliggöra att äldre får ha kvar sina intressen även de sista åren av sina liv. Attendo har hittills öppnat 27 livsstilsboenden; 11 Trädgård och Utevistelse, 8 Kultur & Nöje och 8 Sport & Spa.
- Attendo har sedan flera år möjligheten att snabbt kunna erbjuda kommuner transit/Asyl- och PUT-boenden i situationer när de har behövt en mycket snabb lösning. Företaget kan ha ett boende tillräckligt färdigt på 14 dagar. Under flyktingkrisen hösten 2015 kunde Attendo snabbt utöka antalet platser tillfälligt i etablerade boenden med erfaren personal och en väl strukturerad verksamhet. Även i jour och familjehemsverksamheten har Attendo kunnat ge plats åt många ensamkommande, i utredda och godkända familjehem.
- 2005 lanserade Attendo kvalitetsledningssystemet AQ05, en termometer som visar kvalitetsresultat på enhetsnivå. Kvaliteten följs upp systematiskt månadsvis.
- Sedan 1994 tillämpar Attendo kontaktmannaskap – en person som har ett extra ansvar för individen och känner henne extra bra. 2010 certifierades Attendo för kontaktmannaskap.
- Attendo har tillsammans med Mälardalens högskola i ett forskningsprojekt utvecklat robotkatten, som ökar livskvaliteten hos personer med demens.
- Attendo införde 2015 ett digitalt signeringssystem för att säkerställa att rätt medicin tas vid rätt tidpunkt, och att därmed läkemedelsavvikelser minimeras.
- Attendo erbjuder sina medarbetare gratis vårdhundsutbildning. Vårdhund bidrar till ökat välbefinnande i omsorgen.
- Flera av Attendos verksamheter har HBTQ-certifierats av RFSL. Medarbetarna har genomgått utbildning med syftet att öka förståelsen och toleransen för människors olikheter.

Capio S:t Görän

Ett av akutsjukhusen i Stockholms läns landsting, S:t Görän, drivs sedan flera år av vårdbolaget Capio. Capio har haft riskkapitalbolag som majoritetsägare, men noterades på börsen sommaren 2015.

Våren 2015 publicerade Stockholms läns landsting en utvärdering av dess tre akutsjukhus (Benchmarking av akutsjukhusens effektivitet, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen 2015-03-31). Av utvärderingen framgick bland annat följande:

- Alla sjukhusen hade en relativt hög omsättning av sjuksköterskor, men Capio S:t Görän (CstG) hade betydligt lägre omsättning av läkare – 6 procent – jämfört med 11 procent hos Södersjukhuset (SÖS) och Danderyds sjukhus (DS)
- CstG hade nöjdare medarbetare än DS och SÖS enligt medarbetarenkäterna, speciellt vad avser närmaste chef och ledning.
- Överlag hade CstG och DS kortare medelvårdtider inom kärnverksamheterna än SÖS: 3,2 dagar i genomsnitt för DS och CstG jämfört med 3,6 dagar för SÖS.
- CstG hade kortast köer, med cirka 2 procent av patienterna som får vänta mer än 30 dagar. SÖS har de längsta köerna med 11 procent som får vänta mer än 30 dagar till mottagning inom ortopedi eller kirurgi.
- Vad gäller patientupplevd kvalitet låg CstG något över rikssnittet snittet för samtliga verksamheter (Akut, Öppenvård, Slutenvård), och DS och SÖS hamnade strax under snittet på akuten och slutenvården.
- Vad gäller medicinsk kvalitet hade i 2013 års sjukhusavtal hade CstG bäst måluppfyllelse enligt de 21 kvalitetsparametrar som ingår i avtalet.
- Sjukhusen hade en relativt lika andel patienter som återinläggs inom 30 dagar. Omkring 9 procent inom ortopedin och 13–14 procent inom medicin och kirurgi återinläggs. CstG hade något lägre andel återinläggningar. Särskilt gällde detta inom kirurgi, där man hade 12 procent jämfört med 14 procent för DS och SÖS.

Capio S:t Görän har dessutom utmärkt sig för sin städhygien, där daglig städning och återkommande kontroller av bakteriefloran minskat de vårdrelaterade infektionerna. Sjukhuset har också lyckats minska antalet uteblivna patientbesök genom att systematiskt ringa upp patienter som uteblivit trots att de bokat tid.

Humana

Humana bedriver verksamhet inom individ- och familjeomsorg, personlig assistans, äldreomsorg och LSS-boenden. Bolaget har haft riskkapitalbolag som majoritetsägare men börsintroducerades våren 2016.

Här är några exempel på hur Humana bidrar till att utveckla vård och omsorg:

- Humana utvecklar och sprider egna behandlingsprogram, men också introducerat utländska behandlingsmetoder i Sverige. Det gäller bland annat TFCO, som utvecklades vid Oregon Social Learning Center, USA, 1983 som ett alternativ till placering på institution/ grupphem/ skolhem för unga lagöverträdare som dömts till vård.
- Driton Rama, Humana, har tillsammans med Tyko Granberger testat och utvecklat DIN BROR- metoden, färdighetsträning för pojkar i tonåren. Utvärderingar visar på tydliga och hållbara effekter. Bland annat har ambitionsnivån i skolarbetet ökat och likaså upplevelsen av trygghet samt förmågan till konsekvenstänkande.
- Humana genomför varje år Barnbarometern i syfte att sätta fokus på barnperspektivet och vilka möjligheter socialtjänsten har att kunna tillvarata detta. Rapport 2015:
<http://www.humana.se/Global/loF/Humanas%20Barnbarometer%202015.pdf>
- Humana samarbetar med Uppsala Stadsteater för att låta unga komma till tals och ge omvärlden en rak och ärlig bild av hur det är att må psykiskt dåligt. Det har visat sig att de deltagande ungdomarna blir hjälpta i sin rehabilitering genom sin medverkan i projekten.
- Humana bidrar till utvecklingen av ShowMyDay – en app som hjälper till att strukturera vardagen för dem med stora behov av detta. Appen är utvecklad av personer med erfarenhet av målgruppen. Humana ställer upp som testpiloter mm.

Team Olivia

Team Olivia består av en grupp företag som erbjuder personlig assistans, hemtjänst, omsorg, rehabilitering och ledsagning. Företaget ägs av riskkapitalbolag.

Här är några exempel på hur Team Olivia bidrar till att utveckla vård och omsorg:

För att bättre kunna stödja personer att komma ur drog- och alkoholmissbruk har Team Olivia utvecklat "Vårdkedjan". Kedjan syftar till att ett samlat stöd till klienterna genom hela resan mot ett drogfritt liv med arbete, bostad och socialt nätverk. Insatserna består av individuellt anpassade åtgärder och löper genom avgiftning, en palett av olika behandlingar och insatser vid utslussning. Resultatet utvärderas i samarbete med Karolinska Institutet.

Team Olivia utvecklar motsvarande kedja för integration av ensamkommande flyktingbarn. De använder egna verksamheter som möjliga praktik- och arbetsplatser, skapar nätverk med företagare och föreningsliv på orten och integrerar språk- och kulturundervisningen i vardagen.

Inom personlig assistans satsar Team Olivia på en tydlig inriktning mot rehabilitering. Kunderna erbjuds tillgång till välutrustade gym, personliga tränare och fysioterapeuter. Företaget anställer också fysioterapeuter som personliga assistenter för att ge kunderna möjlighet att integrera träningen i vardagen.

Inom Hemtjänsten har företaget infört systematiska stressmätningar hos medarbetarna. Medarbetare med högre stresspåslag än normalt erbjuds handlingsplaner för att minska stressen. Exempel på åtgärder som genomförts är organisatoriska förändringar, kompetensutveckling och individuellt utformat stresshanteringsstöd.

För att sätta fokus på systematiskt förbättringsarbete har Team Olivia inom hemtjänsten inrättat ett flertal nya befattningar som kvalitetshandledare, minst två per enhet. Befattningarna innehas av fältmedarbetare inom hemtjänsten som utbildar och handleder sina kollegor kring kvalitet och förbättringar. Kvalitetshandledarna har fått utbildning för uppdraget och får kontinuerligt handledningsstöd.

Unilabs

Unilabs är ett internationellt vårdbolag som bedriver radiologiska undersökningar och mammografiscreening i 11 länder. Bolaget ägs av riskkapitalbolag. I Sverige har bolaget avtal med fem landsting/regioner.

Unilabs är nu inne på andra upphandlingsperioden avseende mammografin i Region Skåne som de i har drivit sedan 2009. Orsaken till upphandlingen var att regionens offentligdrivna mammografiverksamhet hade stora problem. En stor del av kvinnorna fick aldrig del av mammografiscreeningen.

Mammografiuppdraget är ett exempel på ett nära samarbete mellan ett vårdföretag och regionen, och en upphandlingsprocess med kvalitetsparametrar. Unilabs har sedan de fick uppdraget ökat mammografiscreeningen i Skåne med 60 procent, vilket i klartext innebär att fler liv kan räddas.

Sedan 2012 driver företaget kampanjen ” Vi ser det du inte känner” där en halv miljon kronor satsas årligen för att nå kvinnor som behöver komma på mammografi. Fokus är på invandrarkvinnor och unga kvinnor som tenderar att inte komma på sin screening. Någon motsvarande kampanjinsats från den offentliga vårdens mammografi har hittills inte förekommit.

Med vänlig hälsning

Håkan Tenelius, näringspolitisk chef